

Προτυποποίηση Θεολογικής Ιστοσελίδας στο Διαδίκτυο

N.E.Μυρίδης

Τμήμα Θεολογίας, ΑΠΘ

A. Ο χώρος του Διαδικτύου

Η εναλλαγή των εποχών στην Ιστορία, χαρακτηρίζεται συνήθως από τα κορυφαία επιτεύγματα τα οποία επέδρασαν καταλυτικά στον βίο και τον πολιτισμό των ανθρώπων, αλλά και στην ίδια την διαμόρφωση της Ιστορίας. Αναμφισβήτητα η άκρως σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται ως εποχή του Διαδικτύου (Internet) ή ακόμη ως εποχή του Κυβερνοχώρου (cyberspace). Επόμενο ακόλουθο υπήρξε βέβαια η διαδραστική συσχέτιση και συνεργασία του κυβερνοχώρου με όλους τους χώρους της ανθρώπινης δραστηριότητας και διαδραστικότητας. Προφανώς ένας από τους χώρους αυτούς είναι και ο εκκλησιαστικός. Η διαδραστικότητα μεταξύ του ρόλου και της προσφοράς της Εκκλησίας και του Διαδικτύου ήδη αποδίδει καρπούς ωφέλιμους, ιδιαίτερα εντός της δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Βέβαια πάντοτε ελλοχεύει ο κίνδυνος της χαοτικής εξέλιξης μίας τέτοιας ευδόκιμης προσπάθειας, όπως ο ίδιος κίνδυνος ελλοχεύει καθολικώς και ανάμεσα στις περισσότερες από 10 δισεκατομμύρια ιστοσελίδες που αναπαύονται στους κόλπους του παγκοσμίου Διαδικτυακού Ιστού. Γεγονός του οποίου ήδη μάρτυρες είναι οι καθημερινοί επισκέπτες των ιστοσελίδων του Ιστού. Ένα τέτοιο επαναληπτικό, και στον χώρο του ‘εκκλησιαστικού’ κυβερνοχώρου, φαινόμενο θα είχε ως αποτέλεσμα την μετατροπή της προσπάθειας σύνδεσης και εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων του Internet, σε αδόκιμη. Για τον σκοπό αυτό μάλιστα σε παγκόσμιο επίπεδο υφίστανται και εργάζονται επιτροπές και οργανισμοί, οι οποίοι έχουν ως αντικείμενο τον καθορισμό προ-τυποποιήσεων, αναφορικά με τον σχεδιασμό και την δημιουργία ιστοσελίδων, ώστε να αποφευχθεί η επικράτηση ενός χαοτικού μοντέλου ανάπτυξης. Παραδείγματα τέτοιων ομίλων είναι: W3C¹, ISO² κ.ά. Διαφαίνεται συνεπώς ότι αντίστοιχη προτυποποίηση είναι αναγκαίο να σχεδιασθεί και να υλοποιηθεί και στο ‘εκκλησιαστικό’ διαδίκτυο. Το χρονικό σημείο μάλιστα είναι απόλυτα κατάλληλο. Διότι και ο χρόνος που έχει παρέλθει είναι μικρός, αλλά και κάποια εμπειρία έχει αποκτηθεί από φορείς της Εκκλησίας, οι οποί-

¹ World Wide Web Consortium

² International Standard Organization

οι πρωτοστατούν αναπτύσσοντας δικτυακούς τόπους. Δεν πρέπει εξάλλου να παραθεωρείται το γεγονός, ότι σε βραχύ χρονικό διάστημα, ο κύριος όγκος πληροφορίας (και σε εκκλησιαστικό επίπεδο) θα διοχετεύεται μέσα από το Διαδίκτυο. Η εισήγηση αυτή, σκοπό έχει την ανάπτυξη θεμάτων και προτάσεων που αφορούν την προτυποποίηση των δικτυακών τόπων εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος, με απώτερη απόληξη την εύσημη, δόκιμη και βελτιστοποιημένη παρουσίαση της εκκλησιαστικού περιεχομένου πληροφορίας και δραστηριότητας προς τον κάθε χρήστη του Κυβερνοχώρου. Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα του συγκεκριμένου εγχειρήματος είναι η συγκρότηση και δόμηση ενός συμπαγούς και ενιαίου πλαισίου εργασίας, υποχώρου του συνολικού Διαδικτυακού χώρου. Μέσα στο πλαίσιο αυτό η εκκλησιαστικού περιεχομένου πληροφορία και διαδικασία θα φιλοξενείται και θα παρέχεται προς κάθε αποδέκτη, με τον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό απόδοσης, λειτουργικότητας και διαδραστικότητας.

B. Παραμετροποίηση Δικτυακών Τόπων

Ποια όμως είναι η λειτουργικότητα του Διαδικτύου; Παραθέτουμε τώρα τις κυριότερες από τις παραμέτρους λειτουργίας του Internet. Η παράθεσή τους βασίζεται σε μία ανάλυση η οποία θεωρεί τους γενεσιουργούς παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν τις λειτουργικές παραμέτρους. Είναι εύκολο συνεπώς να συνοψίσουμε ως ακολούθως:

Γενεσιουργοί Παράγοντες³

1. Απαιτήσεις χρηστών
2. Δυνατότητες παρεχόμενες από την τεχνολογία Διαδικτύου
3. Αλληλεπίδραση χρηστών-χώρου Δικτύου

Λειτουργικές Παράμετροι⁴

1. Πληροφόρηση
2. Διάχυση γνώσης
3. Ώσμωση γνώσης
4. Αλληλοπεριχώρηση
5. Εμπορική ανέλιξη

³ Πρόκειται για τους παράγοντες εκείνους οι οποίοι ουσιαστικά κατευθύνουν και διαμορφώνουν, αδιόρατα αλλά κυβερνητικά, την λειτουργία και ανάπτυξη του Κυβερνοχώρου.

⁴ Οι παράμετροι οι οποίες αποτελούν τις σπονδυλώδεις διεργασίες επί των οποίων διαναπτύσσεται ο λειτουργικός και οντολογικός ιστός του Διαδικτύου.

6. Επιχειρηματική καινοτομία
7. Διαφήμιση (κάθε είδους)
8. Υλοποίηση Διαδικασιών (e-διαδικασίες)
9. Ενοποίηση χώρων
 - a. Πληροφορίας (π.χ. ψηφιακές βιβλιοθήκες)
 - b. Διοίκησης
 - c. Αγοράς
 - d. Κοινωνίας (π.χ. Social Networking)
 - e. Ψυχαγωγίας
 - f. Εκπαίδευσης (e-learning)
 - g. Πολιτισμού (π.χ. ψηφιακά μουσεία, galleries)
10. Υποστήριξη

Ειδικότερα στην περίπτωση ιστοσελίδων θεολογικού περιεχομένου οι λειτουργικές παράμετροι διαμορφώνονται κυρίως ως εξής:

1. Προβολή έργου
2. Πληροφόρηση & Ενημέρωση
3. Ανάδειξη αλήθειας
4. Ιεραποστολή
5. Υποστήριξη
6. Αλληλοπεριχώρηση
7. Διάχυση γνώσης
8. Υλοποίηση διαδικασιών
9. Διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς
10. Ανάδειξη πηγών (κειμένων κλπ.)

Στα προηγούμενα επιχειρήθηκε μία εποπτική και καθολική ανάλυση και παραμετροποίηση του χώρου του Διαδικτύου. Προφανώς ο χώρος αυτός είναι μία ανεξάντλητη περιοχή παρατηρήσεων και αναλύσεων, αφού εξάλλου αποτελεί μία δυναμική καινοτομία η οποία διαρκώς διαρρυθμίζεται και εξελίσσεται⁵. Τα θεμελιώδη στοιχεία που καταγράφηκαν δίνουν ικανή πρώτη ύλη για το ελκυστικό αλλά και απαραίτητο έργο της προτυποποίησης ιστοσελίδων, ειδικότερα μάλιστα των σελίδων εκκλησιαστικού περιεχομένου.

⁵ M.Crovella & B.Krishnamurthy, *Internet Measurement*, J.Wiley Pbs., Sussex, 2006.

Γ. Αρχές Σχεδιασμού Ιστοσελίδων

Πολλές είναι οι συνιστώσες οι οποίες επιδρούν και διαμορφώνουν την (επιτυχή) σχεδίαση ενός δικτυακού τόπου. Διότι ένα τέτοιο εγχείρημα είναι εγγενώς πολυ-παραμετρικό. Στην προσπάθεια παροχής ενός ενιαίου πλαισίου αρχών και κανόνων για την ολοκληρωμένη μελέτη και ανάπτυξη συμπαγούς διαδικτυακού περιβάλλοντος, αναλύουμε τις βασικότερες περιοχές υποδομής οι οποίες πρέπει να ληφθούν πρωταρχικά υπόψη. Καθώς αποτελούν τις κριτικές σφαίρες επιρροής στο έργο της σχεδίασης ιστοσελίδων. Με αυτές συνεπώς συναρτάται το τελικό επίπεδο επιτυχίας ενός τέτοιου εγχειρήματος. Πρέπει μάλιστα να προσεχθεί η ιδιαίτερη μετρική αξία της καθολικής απόδοσης ενός δικτυακού τόπου. Το σημείο αυτό ανάγεται στην ικανότητα μίας οικογένειας ιστοσελίδων (ενιαίου φορέα) να επιτυγχάνει υψηλό βαθμό απόδοσης όχι σε ένα στενό εύρος στόχων και αποδεκτών αλλά σε όσο το δυνατόν εκτενέστερο. Βέβαια διακρίνονται και οι ιστοσελίδες ειδικού ενδιαφέροντος, αλλά είναι μάλλον κοινά αποδεκτή η παρατήρηση ότι το Διαδίκτυο έχει ως σύμφυτη την ιδιότητα του κοινόχρηστου. Με άλλους όρους ο Κυβερνοχώρος είναι ο κοινός τόπος, όπου (σχεδόν) όλα είναι κοινά (σχεδόν) σε όλους. Αναφερόμαστε δειγματοληπτικά στις σφαίρες επιρροής επί της σχεδίασης, στα ακόλουθα.

[A]H 'ψυχολογία' του αποδέκτη.

Ως αποδέκτη μίας ιστοσελίδας θεωρούμε τον τελικό χρήστη, θεατή, ερευνητή της. Σημαντικός είναι ο βαθμός εξάρτησης της απόδοσης ενός δικτυακού τόπου από τα στοιχεία ψυχολογίας του μέσου αποδέκτη. Μπορεί βέβαια να υφίστανται ποικιλία αριθμες αποκλίσεις στα ενδιαφέροντα, προτιμήσεις, κριτήρια κλπ. των αποδεκτών του διαδικτύου, αλλά περιοχές κοινά αποδεκτών κριτηρίων και προτύπων πάντοτε υπάρχουν και πρέπει να αναζητούνται από τους σχεδιαστές. Ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου είναι εκ προοιμίου γνωστό το 'μέσο' κοινό, δηλ. τα χαρακτηριστικά της μεγαλύτερης μερίδας των αποδεκτών συγκεκριμένης ιστοσελίδας.

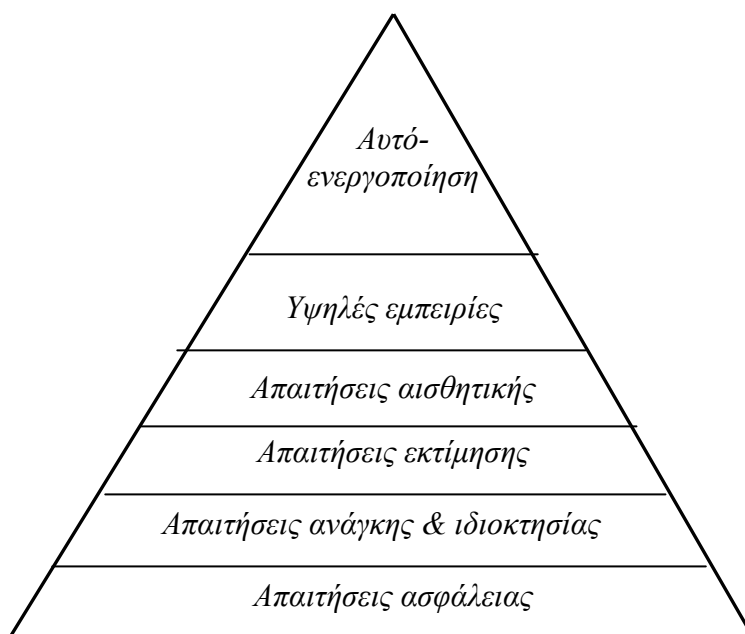
Στο συγκεκριμένο πεδίο οι χώροι έρευνας της ψυχολογίας⁶ παρέχουν σημαντικά πορίσματα, εργαλεία και διαδικασίες για την επιδιόρθωση, αξιολόγηση και βελτιστοποίηση του τελικού αποτελέσματος. Αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα από αυτά.

⁶ Maslow A., *Toward a Psychology of Being*, J.Wiley Pbs., N.York, 1998.

1. Η ΔΙΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΔΕΚΤΗ: Αναφέρεται στις επιδράσεις εξωτερικών πηγών πληροφορίας και διέγερσης (triggering) στον χρήστη και αποδέκτη των παρεχόμενων υπηρεσιών δικτυακών τόπων.

2. Η ΔΙΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΠΟΔΕΚΤΗ: Περιγράφει και αναφέρεται στην πυραμίδα ιεράρχησης των αναγκών του ανθρώπου. Πρόκειται για την υποενεργητική προσέγγιση του επισκέπτη δικτυακών τόπων και την φίλια ή μη προσοικειώσή τους (καταλλαγή ή αποστροφή).

Προφανώς συνεπώς ένας δικτυακός τόπος πρέπει αυτονόητα να παρέχει το αίσθημα της ασφάλειας και της απουσίας κάθε αθέμιτης παρακολούθησης, υποκλοπής κλπ. Βέβαια ένας εκκλησιαστικός διαδικτυακός χώρος έχει εκ προοιμίου εξασφαλίσει μία τέτοια σύμβαση καλής συναλλαγής με τους χρήστες.

Σχήμα 1. Πυραμίδα ιεράρχησης αναγκών ανθρώπου.⁷

[B] Ο τεχνολογικός καταλύτης

3. Η ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ. *Είναι παντοδύναμη η τεχνολογική φαρέτρα ώστε να αντιμετωπίσει κάθε αναγκαιότητα;*

⁷ D.Lawrence & S.Tavakol, *Balanced Website Design*, Springer, London, 2007.

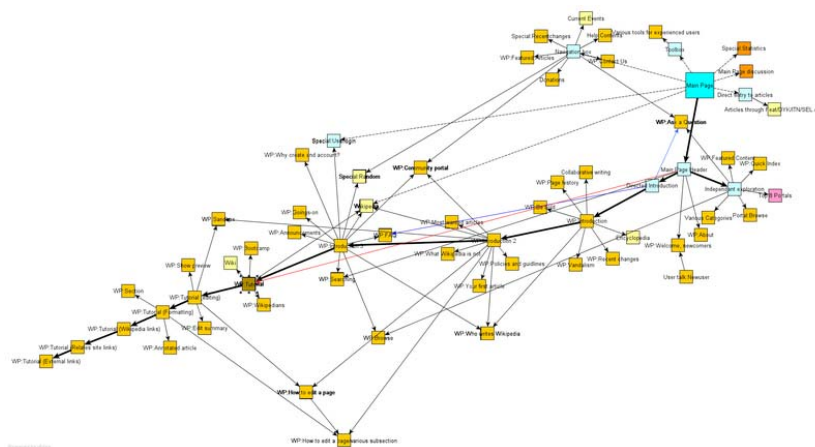
Προφανώς η θεώρηση της τεχνολογικής υποδομής είναι σημαίνουσα στο συνολικό εγχείρημα της σχεδίασης ενός δικτυακού τόπου, συνεπώς και ενός εκκλησιαστικού ή θεολογικού. Η δυναμική (το εύρος δηλ. των παρεχόμενων τεχνολογικών δυνατοτήτων) της τεχνογνωσίας και τεχνολογίας αποτελεί τον πρωτεύοντα παράγοντα ή καλύτερα το πρώτο και κύριο υπόστρωμα για την ανάπτυξη ενός διαδικτυακού πλαισίου. Εντούτοις η σχέση μεταξύ τεχνολογικών προσιμικών και τριτογενών παραμέτρων (ψυχολογικών, αισθητικών κλπ.) πολλές φορές αλλάζει φορά σε ένα αλληλένδετο προθύστερο σχήμα. Άλλοτε δηλ. η τεχνολογική συνιστώσα καθορίζει την πορεία εξέλιξης μίας ιστοσελίδας και άλλοτε οι εξωτερικοί παράγοντες επιβάλλουν την διαδρομή που θα ακολουθήσει ο σχεδιασμός.

Κριτήρια τα οποία οφείλει να ακολουθήσει ο σχεδιαστής είναι:

1. Καθορισμός του χαρακτήρα της ιστοσελίδας. Αναφέρεται στην δόμηση της διαδικτυακής οντότητας με μορφή στατική ή δυναμική. Στην πρώτη περίπτωση η παρεχόμενη πληροφορία έχει στερεότυπη υλοποίηση με μονόδρομη συνήθως ροή, ενώ στην δεύτερη εκδοχή παρέχεται δυναμική υλοποίηση με αμφίδρομη διακίνηση της πληροφορίας.

2. Επιβάρυνση της σελίδας (σε όγκο διατιθέμενης πληροφορίας). Καθορίζει το μέγεθος τού υποχώρου που καταλαμβάνει ο συγκεκριμένος δικτυακός τόπος μέσα στον διαρκώς διογκούμενο Κυβερνοχώρο.

3. Λειτουργικότητα διάθεσης πληροφορίας. Αναφέρεται στην ικανότητα σχεδίασης και υλοποίησης τού διαδικτυακού χώρου, η οποία οδηγεί σε βελτιστοποιημένο τρόπο παροχής της προσφερόμενης πληροφορίας.

Σχήμα 2. Μορφή χάρτη δικτυακού τόπου (Sitemap)⁸

⁸ Από τον δικτυακό τόπο English Wikipedia.

4. Λειτουργικότητα πλοήγησης. Προσδιορίζει την φυσιογνωμία τού δικτυακού τόπου σχετικά με την παραμετροποιημένη, ελαστική, εύρυθμη και λειτουργική διάρθρωση και εκτύλιξη των υποχώρων ενός συγκεκριμένου e-τόπου. Π.χ. περίπτωση χάρτη δικτυακού τόπου (sitemap) (σχ.2).

5. Επιλογή των καταλλήλων προγραμμάτων λογισμικού. Ο σχεδιαστής έχει στη διάθεσή του σήμερα μία πλειάδα ικανών εργαλείων τα οποία μπορούν πολλαπλά να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις του και μάλιστα να τον καθοδηγήσουν σε πεδιάδες επιτεύξεων τις οποίες δεν είχε εκ προοιμίου συλλάβει. Κρίσιμη είναι η ακολουθία ενός ελαχιστοποιημένου τρόπου επιλογής λογισμικού με κριτήριο τον βέλτιστο βαθμό απόδοσης της χρήσης ενός προγράμματος. Αυτή η παρατήρηση αποκαλύπτει ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται προγράμματα τα οποία ικανοποιούν τις απαιτήσεις, χωρίς να αφήνουν το συντριπτικό ποσοστό των δυνατοτήτων τους ανενεργό και αναξιοποίητο. Στην διαδρομή αναζήτησης λογισμικού σχεδίασης ιστοσελίδων ας θεωρηθεί μία κλιμάκωση της μορφής (από τα απλούστερα και γενικής χρήσης στα συνθετότερα και αποκλειστικότερης κατεύθυνσης)⁹:

- α. προγράμματα επεξεργασίας κειμένου (π.χ. MsWord)
- β. προγράμματα ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (π.χ. MsPowerPoint)
- γ. προγράμματα σχεδίαση ιστοσελίδων στατικών (π.χ. MsFrontPage)
- δ. προγράμματα σχεδίαση ιστοσελίδων δυναμικών (π.χ. DreamWeaver, mySQL)

Ειδικά στην περίπτωση των πιο εξειδικευμένων προγραμμάτων (χωρίς αυτό να αποκλείεται και στα υπόλοιπα) η ανάπτυξη των ιστοσελίδων απαιτεί την συνοδευτική υποστήριξη πακέτων λογισμικού τα οποία βελτιστοποιούν το τελικό αποτέλεσμα (προγράμματα επεξεργασίας εικόνας, διαμόρφωσης κίνησης, επεξεργασίας πολυμέσων κλπ.).

Στην περίπτωση των ιστοσελίδων εκκλησιαστικού περιεχομένου η σχεδίαση έχει να αντιμετωπίσει τα ακόλουθα ιδιάζοντα ζητήματα:

- α. η διατήρηση της ποιότητας και της διαφορετικής χροιάς της εκκλησιαστικής πληροφορίας.
- β. η μη παραβίαση της πνευματικής διάστασης των παρεχόμενων πληροφοριών.
- γ. η μη εμπορευματοποίηση της διαθέσιμης πληροφορίας.

⁹ Ν.Ε.Μυρίδη, *Διαδικασίες Επεξεργασίας Ψηφιακής Πληροφορίας*, Εκδ.Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004

δ. η μη υπαγωγή της ουσιώδους διαδικασίας πληροφόρησης και κοινής μετοχής στην διαδικασία δημοσιοποίησης και επίδειξης.

Τέλος οπωσδήποτε πρέπει να σημειωθεί η ανάγκη κριτικής αποτίμησης τού τρόπου υλοποίησης τού σχεδιασμού και τής ολοκλήρωσης ενός δικτυακού τόπου. Είναι γεγονός ότι πολλές φορές η λύση εθελοντισμού αποτελεί μία προσφιλή επιλογή. Στην περίπτωση αυτή ο εθελοντής σχεδιαστής-κατασκευαστής πρέπει να συνδυάζει την ασφαλή γνώση με την μετριοπάθεια. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφεύγονται υπερβάσεις και υπερπηδήσεις σε χώρους άγνωστους γι' αυτόν ή ακόμη και φαινόμενα αμετροέπειας. Όταν αντιθέτως προτιμηθεί η λύση τής μισθωμένης εκχώρησης τής σχεδίασης, τότε επίσης πρέπει η επιλογή να είναι προσεγμένη και κριτική. Τουλάχιστον π.χ. οφείλει να διασφαλίζεται η αποφυγή τής αισχροκερδούς εκμετάλλευσης, καθώς τέτοια φαινόμενα στην αγορά διαδικτυακής σχεδίασης παρατηρούνται σωρευτικά. Εντούτοις δεν πρέπει να απολήγει αυτή η προφυλακτική περιχαράκωση στην αντίπερα όχθη τής υποτίμησης αξιολόγησης τής επαγγελματικής αξίας τού παρεχόμενου προϊόντος. Γεγονός το οποίο επίσης παρατηρείται ιδιαίτερα στον χώρο τής ελληνικής αγοράς και μαστίζει κλάδους όπως αυτός των μηχανικών, των φορέων παροχής τεχνολογίας πληροφορικής κλπ.

[Γ] Η επενέργεια της φυσιολογίας.

4. Η ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΕΠΙΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ. *Ποιοι είναι εκείνοι οι διακριτικά εμφανείς παράγοντες που καταλυτικά επενεργούν στο τελικό αποτέλεσμα;*

Αναφέρουμε τέλος εκείνες τις παραμέτρους οι οποίες καθορίζουν σημαντικά, τόσο τις επιμέρους πτυχές τού εγχειρήματος τής σχεδίασης όσο και την καθολική υπόσταση τού τελικού αποτελέσματος. Πρόκειται για στοιχεία φυσιολογίας, δηλ. είναι συστατικά δομικά υλικά, τα οποία αποτελούν οντότητες τής φύσης, η οποία δι' αυτών προβάλλεται στην ιδεατή πραγματικότητα (virtual reality) του κυβερνοχώρου. Τα στοιχεία αυτά αναφέρονται και σχετίζονται τόσο με την ψυχολογία όσο και με την κατασκευαστική δεινότητα που παρέχει η τεχνολογία. Συνεπώς πρόκειται για συνιστώσες φυσιολογίας οι οποίες αλληλεπιδρούν με τον αποδέκτη, μέσα από αγωγούς (φορείς) τόσο ψυχολογικής διαλειτουργικότητας όσο και τεχνολογικής ικανότητας και ικάνωσης. Η ψυχολογική διαλειτουργικότητα αναφέρεται στους μηχανισμούς με τους οποίους τα στοιχεία φυσιολογίας επιδρούν στον αποδέκτη, η δε τεχνολογική ι-

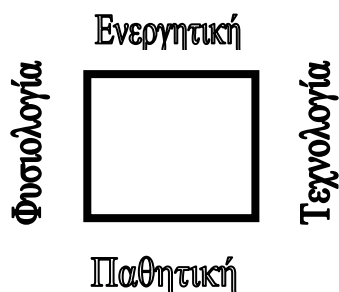
κανότητα στην αποδοτικότητα των τεχνολογικών συστημάτων πληροφορικής να προσεγγίζουν τα στοιχεία φυσιολογίας. Τέλος η τεχνολογική ικάνωση προσδιορίζει τους βαθμούς ελευθερίας και δυναμικής που προσφέρουν τα συστήματα πληροφορικής στην υπηρεσία εξυπηρέτησης των αναγκών σχεδίασης.

Θεμελιώδη και εργοδικά στοιχεία φυσιολογίας είναι:

- α. το χρώμα¹⁰
- β. το σχήμα
- γ. η υφή
- δ. ο ήχος
- ε. το εικονικό περιεχόμενο (φάσμα, ιστόγραμμα κλπ.)
- στ. η πληρότητα (ποσοστό κάλυψης)
- ζ. η γεωμετρία (π.χ. γεωμετρία κειμένου)

Σε κάθε μία από τις προηγούμενες παραμέτρους μπορεί η σχεδίαση σε μεγάλο βαθμό να διεισδύσει σε μία εμβριθή και επιστημονική, πολύπλευρη και διεπαφική διερεύνηση και καθορισμό του πλαισίου εργασίας και του περιεχομένου των στοιχείων αυτών, εντεταγμένων στο έργο υλοποίησης του προϊόντος. Έτσι π.χ. απεριόριστα ευεργετικά αποτελέσματα έχει μία ενδεδειγμένη και επιστημονική προσέγγιση του θέματος του χρώματος και της επίδρασής του στην σχεδίαση ιστοσελίδων. Προσέγγιση που προϋποθέτει την μελέτη και γνώση των επιστημονικών κεφαλαίων που αφορούν την θεωρία της φυσικής και μηχανικής των χρωμάτων¹¹.

Ύστερα από την παράθεση των σφαιρών επιρροής επί της σχεδίασης δικτυακών τόπων, διαμορφώνεται πρόσφορα το *τετράπλευρο κυβερνητικής στην σχεδίαση Κυβερνοχώρου*. Το τετράπλευρο αυτό εικονίζεται στο σχ.3.

Σχήμα 3. Τετράπλευρο Κυβερνητικής στην σχεδίαση Κυβερνοχώρου

¹⁰ Malacara D., *Color Vision & Colorimetry*, SPIE Press, Bellingham, 2002.

¹¹ DeCusatis C., *Handbook of Applied Photometry*, American Institute of Physics, Springer, N.York, 1999.

Δ. Προτυποποίηση Σχεδίασης

Οι αναφερόμενες στα προηγούμενα αρχές σχεδίασης ιστοσελίδων αποτελούν πηγή ικανή να παρέχει πρότυπα και μοντέλα σχεδίασης ιστοσελίδων και μάλιστα σε απεριόριστο βαθμό. Ως απόρροια και πρότυπη υλοποίηση των αρχών αυτών, παραθέτουμε υποδειγματικά ορισμένα εφαρμοσμένα προϊόντα σχεδίασης εκκλησιαστικών (και όχι μόνο) ιστοσελίδων.

❖ Στο κεφάλαιο της παραμετροποίησης ιστοσελίδων αναφέρθηκαν οι λειτουργικές παράμετροι ενός δικτυακού τόπου και ειδικότερα τύπων με θεολογικό-εκκλησιαστικό περιεχόμενο. Μία πρώτη αναγκαιότητα είναι η διακριτή προτυποποίηση κάθε ξεχωριστού παραμετρικού τύπου ιστοσελίδας. Ειδικότερα, και με βάση τις παραμέτρους αυτές θεωρείται βέλτιστη η ανάπτυξη διακεκριμένων προτύπων για ιστοσελίδες:

- . ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών (e-βιβλιοθήκες)
- . e-μουσείων
- . e-περιοδικών
- . forum συζητήσεων
- . ιεραποστολής κλπ.

❖ Το κυρίαρχο σχήμα όμως στην υπόθεση της σχεδίασης ιστοσελίδων είναι το τρίπτυχο του σχ.4

Σχήμα 4. Το τρίπτυχο των βασικών στοιχείων σχεδίασης ιστοσελίδων¹²

Κατά συνέπεια οι βασικοί άξονες συντεταγμένων, το τρισσορθογώνιο σύστημα της σχεδίασης ιστοσελίδων είναι το (σκοπός, χρησιμότητα, αισθητική). Μία ιστοσελίδα συνεπώς πρέπει:

(α) να επιτυγχάνει κατά το μέγιστο δυνατό ποσοστό τον στόχο της, δηλ. να πληρεί την σκοπιμότητά της

¹² Βλ. επίσης D.Lawrence et al., ό.π.

(β) να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο εύχρηστη για τον αποδέκτη της, και
(γ) να διατηρεί την ισορροπία της μέγιστης αξιοποίησης των τεχνολογικών στοιχείων αισθητικής με την έλλειψη πλεονασμού και κακού γούστου.

❖ Θεμελιώδης παραμένει η ανάγκη διασφάλισης της ακεραιότητας και αξιοπιστίας των δικτυακών τόπων. Η παραχάραξη των ταυτοτήτων των φορέων που δημοσιοποιούν ιστοσελίδες πρέπει να κατασταθεί ένα ουτοπικό εγχείρημα¹³. Συνεπώς θεμελιώδης είναι η θέσπιση αντίστοιχων διαδικασιών ασφάλειας παραχάραξης. Επομένως, κρίνεται άμεσα αναγκαίο να διαμορφωθούν αρμόδιοι φορείς-Αρχές που θα έχουν ως κύριο έργο τους την προστασία της αξιοπιστίας των δικτυακών τόπων οι οποίοι δημοσιοποιούνται¹⁴. Απαραίτητη προϋπόθεση στο έργο αυτό αποτελεί παράλληλα και η θέσπιση από την ανάλογη Αρχή ενός αντίστοιχου μητρώου. Στο Μητρώο θα καταγράφονται και θα πιστοποιούνται όσοι από τους (εκκλησιαστικούς) φορείς υποβάλλουν αίτηση με στόχο την δημοσιοποίηση δικτυακών τόπων τους. Η Αρχή θα εκδίδει κατάλληλο ψηφιακό πιστοποιητικό ύστερα από την απαιτούμενη διαδικασία και ο κάτοχος του δικτυακού τόπου θα πρέπει να ενσωματώνει το πιστοποιητικό και να το κοινοποιεί μέσα από τις ιστοσελίδες του.

❖ Πυκνότητα & συσχετισμοί στην εμφάνιση ιστοσελίδας. Είναι γεγονός ότι συχνά οι δικτυακοί τόποι επιδεικνύουν αμετροέπεια στον τρόπο διάθεσης του πληροφοριακού περιεχομένου. Και αυτό κυρίως αφορά την αισθητική του πράγματος, ενίοτε και το είδος και την σημαντικότητα της πληροφορίας που διατίθεται. Επιγραμματικά αναφέρουμε τα εξής:

ο Κάθε σχεδιαστής θα πρέπει να είναι φειδωλός στην χρήση στοιχείων αισθητικής ώστε να μη υπερβάλει. Ειδικά στην περίπτωση περιεχομένου εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος η ανάγκη διατήρησης λιτού πλαισίου προβολής είναι περισσότερο εμφανής. Ας σημειώσουμε επί τούτου ότι το φαινόμενο της υπερσυσσώρευσης αντικειμένων αισθητικής και πολυμέσων έχει πλήξει ακόμη και επώνυμους διεθνείς δικτυακούς τόπους. Μία τέτοια κατάσταση μπορεί να μετατρέψει την τελεολογία των πολυμεσικών αντικειμένων και στοιχείων σε αυτήν που έχουν τα ευτελή στολίδια. Συνεπώς πρέπει να (προ)καθορισθεί και η πυκνότητα εικόνων που θα φιλο-

¹³ Β.Γιούλτσι, *Άλλη θέαση του κοινωνικού*, Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2006.

¹⁴ Στην περίπτωση π.χ. της Εκκλησίας της Ελλάδος μπορεί να ιδρυθεί μία Αρχή Εκκλησιαστικών Τόπων Ηλεκτρονικών (ΑρΕΤΗ) η οποία θα εξασφαλίζει την απόλυτη εγκυρότητα στην ταυτοσημία μεταξύ των δηλούμενων ως υπευθύνων ενός εκκλησιαστικού δικτυακού τόπου και των πραγματικά υπευθύνων.

ξενεί κάθε ιστοσελίδα, ώστε να μη υπερβαίνει ένα άνω όριο, το οποίο εξασφαλίζει την ποιότητα μέτρου.

- ο Ποσοστά αναλογίας μεταξύ των πολυμεσικών στοιχείων (ήχου, εικόνας) και τεχνολογιών διαδικτύου (αντικειμένων διαδραστικότητας κ.ά.) είναι χρήσιμο να καθορίζονται. Υποδειγματικός κανόνας είναι αυτός που αναφέρθηκε στα πλαίσια της ενεργητικής επίδρασης του διαδικτύου επί του αποδέκτη¹⁵. Μία εφαρμογή του νόμου αυτού οδηγεί στον αναλογικά ισόρροπο διαμοιρασμό των τριών περιοχών μίας ιστοσελίδας (ήχου, εικόνας, διάδρασης) ώστε να αποφεύγεται κατασπατάληση της παρεχόμενης πληροφορίας σε κάθε μία από τις μορφές. Διότι εκείνο που σημαίνοντα ρόλο διαδραματίζει είναι ο συντελεστής απόδοσης της συγκράτησης της πολυμορφικά παρεχόμενης πληροφορίας, ώστε τελικά ομόλογα να απορρέει η ωφέλιμη πληροφορία.

- ο Ανάλογα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός είναι ο προκαθορισμός ποσοστών αναλογίας μεταξύ κειμένου και εικόνων (K%E). Κάτι τέτοιο διασφαλίζει μία ισόρροπη και ορθολογική ανάμιξη και χρήση της κειμενικής σε συνδυασμό με την εικονική πληροφορία. Η αναζήτηση ενός ικανοποιητικού μέτρου μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε με ευρετικούς (εμπειρικούς) τρόπους είτε ακόμη και με επιστημονικούς.

- ο Τέλος, η σχεδίαση ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος θα αποκομίσει τεράστια ωφέλεια αν χρησιμοποιήσει ακόμη πιο ειδικά κριτήρια και αν καθορίσει ανάλογα μοντέλα και διαδικασίες κατά την πορεία ανάπτυξής της. Τέτοια κριτήρια αποτελούν πρότυπα διάταξης εικόνων μέσα σε κείμενο και μπορούν να αναζητηθούν π.χ. σε αντίστοιχες μαθηματικές θεωρίες (γεωμετρίας, πλήρωσης¹⁶ κλπ.).

- ο Ειδικότερα στην περίπτωση δόμησης ιστοσελίδων εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και έμφαση στην εκμετάλλευση των χαρακτηριστικών και λειτουργικών στοιχείων που προέρχονται από την εγγενή προέλευση των φυσικών μορφών αυτών των χώρων. Η βυζαντινή λιτότητα και υπερβατική αναγωγή συνεπώς, δεν έχει λόγους να μη συνεχίζει να καθοδηγεί

¹⁵ Πρόκειται κυρίως για τον νόμο των ποσοστών. Σύμφωνα με αυτόν, ο άνθρωπος συγκρατεί και απομειώνει πληροφορία που φθάνει στα αισθητήριά του σε ποσοστό:

20% όσων βλέπει,

30% όσων ακούει,

50% όσων βλέπει και ακούει ταυτόχρονα,

80% όσων συμμετέχει διαδραστικά.

¹⁶ Packing ή tiling: Goodman J., O'Rourke J., *Handbook of Discrete & Computational Geometry*, CRC Press, Boca Raton, 1997.

την σχεδίαση και εμφάνιση των εκκλησιαστικού περιεχομένου δικτυακών χώρων στην Ορθόδοξη Ανατολή.

Ε. Επιλογικό

Ο μηχανισμός διανάπτυξης του παρόντος άρθρου διαμόρφωσε χαρακτηριστικά θεματικά κεφάλαια στον δρόμο που οδηγεί σε μία άρτια και λειτουργική διαχείριση της δόμησης και ανάπτυξης δικτυακών τόπων. Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα το οποίο τέθηκε εξ αρχής υπήρξε ο καθορισμός προτύπων και πλαισίων για την ασφαλή και ορθολογική σχεδίαση και υλοποίηση δικτυακών περιβαλλόντων. Προς την επίτευξη του σκοπού αυτού η παρουσίαση δημιούργησε οδεύσεις από θέματα όπως αυτά της καταγραφής των γενετικών και λειτουργικών παραμέτρων και παραγόντων του Διαδικτύου, της ανάλυσης των αρχών που διέπουν την σχεδίαση και του καθορισμού θεμελιωδών προτύπων διαμόρφωσης δικτυακών τόπων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην περίπτωση των ιστοσελίδων θεολογικού-εκκλησιαστικού περιεχομένου. Το περιεχόμενο αυτό καθορίζει ειδικές εστιάσεις και εφαρμογές των γενικότερων αρχών και προτύπων που παρουσιάστηκαν. Αρχικά, ως απαραίτητη συνεκτική αρχή, παρουσιάστηκε περιεκτική και ενδεδειγμένη ανάλυση και διεύθυνση στον τόσο απλό αλλά και πολυσύνθετο χώρο του Διαδικτύου.

Βιβλιογραφία

- [1] DeCusatis C., *Handbook of Applied Photometry*, American Institute of Physics, Springer, N.York,1999.
- [2] Goodman J., O'Rourke J., *Handbook of Discrete & Computational Geometry*, CRC Press, Boca Raton, 1997.
- [3] Lawrence D. & Tavakol S., *Balanced Website Design*, Springer, London, 2007.
- [4] Malacara D., *Color Vision & Colorimetry*, SPIE Press, Bellingham, 2002.
- [5] Maslow A. "Toward a Psychology of Being" J.Wiley, N.York ,1998.
- [6] Γιούλτση Β., *Άλλη θέαση του κοινωνικού*, Εκδ.Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2006.
- [7] Μυρίδη Ν.Ε., *Διαδικασίες Επεξεργασίας Ψηφιακής Πληροφορίας*, Εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2004